تاريخ بولاشاقتى نۇرلاندىرسۇن

(باسى 2 ـ بەتتە)

حالىق ئۇشىن قۇلشىنا ىستەدى ـــ

100 جىلدىق پارتىيا تاريخىنىڭ نەگىزگى قان تامىرىن جانە كۇش قاينارىن ىزدەپ، حالىقتى باقىتقا كەنەلتۇ بورىش، جاۋاپكەرلىك ارقالاۋ ىنتاسىن قاۋلاتتى

حۇنان ـ جياڭشي شەكاراسىندا ىلوشياۋشان تاۋىنىڭ وڭتۇستىك بولىگىنە ورنالاسقان اسەم ياۋزۇ شاعىن قىستاعىندا جان تەبىرەنتەرلىك حيكايا تارادى.

1934 ـ جىلى 11 ـ ايدا حۇنان ولكەسى رۇچىڭ اۋدانى شاجوۋ قىستاعىنان وتكەن قىزىل ارميانىڭ 3 ايەل جاۋىنگەرى قىستاق تۇرعىنى شۇي جيەشيۇدىڭ ۇيىنە تۇنەپ، كەتەرىندە نەبارى جالعىز كورپەنىڭ جارتىسىن كەسىپ وعان قالدىرادى.

2016 ـ جىلى 10 ـ ايدا قىزىل ارميانىڭ ۇزاق جورىق جەڭىسىنىڭ 80 جىلدىعىن ەسكە ٴتۇسىرۋ جيىنالىسىندا باس شۇجي شي جينپيڭ وسى تاريحتى اۋىزعا الىپ: "سول كەزدە مەن ايتىپ تۇرىپ، ەرەكشە اسەرلەندىم"، ـ دەدى.

4 جىلدان كەيىنگى كۇزدە باس شۇجي شي جينپيڭ حۇنانعا بارىپ قىزمەت تەكسەردى. سول جەرگە بارا سالىسىمەن، شاجوۋ قىستاعىنا توتە تارتىپ، "شولاق كورپە جىلۋى" ارناۋلى تاڭداپ تىگىلگەن كورپە سارايىنا كىردى.

قىزىل ارميا ايەل جاۋىنگەرلەرىنىڭ كورپەسىن كەسىپ قىستاق تۇرعىنىنا ۇسىنعان ٴمۇسىنى الدىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ اسەرلەنە بىلاي دەدى: "قىزىل ارميا وزدەرى دشەر اس، كيەر كيىمىنەن تارىقتان، ٴولىم مەن ٴومىر ارپالىسىندا تۇرعان جاعدايدا دا بۇقارانىڭ حال ـ جاعدايىن ويلادى. ٴاربىر ٴىس ـ ارەكەتكە ناعىز سۇيىسپەنشىلىك سىڭگەن! ارمياڭىز حالقىنىڭ قوسىنى، ٴبىزدىڭ كومۇنيستەر مەن بۇقارانىڭ سۇيىسپەنشىلىگى ٴبىر كورپەنى ورتاق پايدالانۋ سۇيىسپەنشىلىگى بولىپ تابىلادى".

ٴار رەتكى قىزمەت تەكسەرۋلەردە، تاريحي تاجىريبەنى قورىتىندىلاۋ، تاريحي ويدى اشىپ كورسەتۋ بولسىن، الدە پارتيا تاريحىنداعى حيكايالاردى بايانداۋ، قىزىل تاريبەگە جەتەكتەۋ بولسىن، باس شۇجي شي جينپيڭ باستان ـ ايىاق "حالىق ـــ تاريحتى جاراتۋشى" دەيتىن ماتەريالىستىك تاريحي كوزقاراستى ۇستانىپ، حالىق تۇرعىسى سىندى ٴتۇبىرلى تۇرعىعا باستان ـ ايىاق تاباندى بولدى.

بيلىك ـــ حالىق، حالىق ـــ بيلىك.

"پارتيامىزدىڭ 100 جىلدىق تاريحى ـــ پارتيانىڭ اۋەلگى ماقساتىن، بورىشىن امالياتتا ايگىلەۋ تاريحى، پارتيانىڭ حالقىمەن تىلەكتەس، تىنىس، تاعدىرلاس بولۋ تاريحى". وسىنداي بولعاندىقتان جياشيڭنىڭ نانحۋ كولىندەگى قىزىل قايىق 100 جىلدىق بوران ـ شاشىندى باستان وتكەرىپ، اساۋ اعىس، حاۋىپتى قايراڭداردان ٴوتىپ، جۇڭگوعا جول باستاعان الىپ كەمەگە اينالدى.

پارتيانىڭ 19 ـ قۇرىلتايى جابىلعان سوڭ جەرگىلىكتى ورىنعا بارىپ قىزمەت تەكسەرۋدىڭ ٴبىرىنشى ايالداماسىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ جياڭسۋدىڭ شۇيجوۋىنا كەلدى.

فۇجيانشان تاۋىنىڭ شىعىس باۋرايىنداعى حۋايحاي شايقاسى ەسكەرتكىشى سارايىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ حالقتىڭ الدىنداعى شەكە كومەك كورسەتۋى سياقتى بولىكتەردى ٴتۇيىندى تۇردە ەكسكۇرسيالادى. ناقتى زاتتار، سۋرەتتەر، كورىنىستەر، حۋايحاي شەشۇشى شايقاسىن قايتالاي كوز الدىنا ەلەستەتتى.

ساندى مالىمەتتەردە كورسەتىلۋىنشە، حۋايحاي شايقاسىندا 2 ميللىيون 250 مىڭنان استام حالىق جۇمىسكەرى، 400 مىڭنان استام ۇلكەندى ـ كىشىلى قول اربا اتتانىسقا كەلتىرىلىپتى. وسى قول اربالاردى ٴبىر ـ بىرىنە جالعاپ، ەكى قاتار ەتىپ تىزسە، نانجيڭنەن بەيجيڭگە دەيىن جەتەدى ەكەن.

باس شۇجي شي جينپيڭ ٴتۇسىندىرۋىمەن تىڭداي وتىرىپ، قاتىستى ٴمان ـ جايدى سۇراستىردى. ول تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىكپەن بىلاي دەدى: تۇڭكەرىس جەڭىسى وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلمەگەن، تۇڭكەرىستىڭ قاھارماندىق رۋحى بار ٴبىر توپ دارىندى قولباسشىلار مەن سوعىس قاھارماندارىنا سۇيەندى، اسىرەسە، حالقتىڭ قولداۋى مەن ۇلەس قوسۋىنا سۇيەندى. حۋايحاي شايقاسى شاعىن قول اربامەن كەلگەن جەڭىس. ٴبىز حالقتىڭ ٴۇمىتىن جاقسى اقتاپ، حالقتى باقىتتى، تاماشا تۇرمىسقا كەنەلتۇىمىز كەرەك.

حالىق ٴۇشىن ىستەۋ، حالىققا سۇيەنۇ كەرەك، حالىق ـــ ناعىز قاھارمان. "جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ەڭسە كوتەرۋىندەگى، بايۇدان قۇدىرەتتەنۇگە دەيىنگى ۇلى شارىقتاۋىن جۇڭگو حالقى كۇرەس جۇرگىزۋ ارقىلى جۇزەگە اسىرعان!".

حۋايحاي شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە بۇقارا قول اربانى يتەرىپ ٴجۇرىپ قول جەتكىزدى؛ چاڭجياڭنان ٴوتۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە بۇقارا شاعىن قايىقتى ٴوسىپ ٴجۇرىپ قول جەتكىزدى؛ دابىرالى سوتسيالىستىك قۇرىلىستى بۇقارا بىلەك سىبانا ىستەپ ٴجۇرىپ ورىندادى؛ رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۋدىڭ تاريحي ۇلى ٴىسىن ميلليارد حالىق جالىندى ارىن، اسقاق سەزىممەن جارىققا شعاردى...

شىنجىن لياڭحۋاشان تاۋىندا دىڭ شياۋپيڭ جولداستىڭ مىس ٴمۇسىنى تاۋ توبەسىندەگى تەكشەدە قاسقايىپ، وسناۋ القاپقا تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىكپەن نازار سالىپ تۇر.

2012 ـ جىلى 12 ـ ايدا گۋاڭدۇڭدا قىزمەت تەكسەرىپ جۇرگەن باس شۇجي شي جينپيڭ لياڭحۋاشان تاۋىنا شعىپ، دىڭ شياۋپيڭ جولداستىڭ مىس مۇسىنىنە گۇل شارباق قويدى، سوندای ـ اق سول جەرگە تاياۋ اراعا ٴوز قولىمەن ٴبىر ٴتۇپ تاۋ ٴىنجىرىن ەكتى.

8 جىلدان كەيىن شىنجىن ەكونوميكالىق ەرەكشە رايونى قۇرىلعاندىعىنىڭ 40 جىلدىعىن قۇتتىقتاۋ قارساڭىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ وسى اراعا تاعى دا كەلدى.

تاۋ توبەسىندەگى تەكشەدە تۇرىپ باس شۇجي شي جينپيڭ شىنجىننىڭ جالپى كورىنىسىنە كوز جىبەردى، اسپانمەن تىلدەسكەن ٴزاۋلىم عيمارات وسىزاماندانعان ٴىرى قالانى كوكجيەكپەن تۇتاستىرىپ تۇرعاندای.

بۇگىنگى ارقىلى كەشەگىنى ەسكە ٴتۇسىرىپ، شىنجىن كەرەمەتىنە اسەرلەندى، باس شۇجي بىلاي دەدى: "شىنجىن ـــ رەفورما جاساپ، ەسىك اشقاننان كەيىن پارتيا مەن حالىق ٴوز قولىمەن قۇرعان شىت جاڭا قالا، جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ ٴبىر پاراق اق قاعازعا تۇسكەن وزگەشە تۇنىندىسى"، "بۇل جۇڭگو حالقى جاراتقان دۇنيە ٴجۇزىنىڭ داڭقى تاريحىندا ٴبىر كەرەمەت".

نەشە ون مىڭ بۇقارا 10 جىل جاپالى جۇمىس ىستەۋ ارقىلى جالاما جارتاستان "جاساندى وزەن" حۇڭچي توعانىن سالۋدان شياۋگاڭ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ بارماق تابىن باسىپ، اۋىل ـ قىستاق رەفورماسىنىڭ دابىلىن قاعۋعا دەيىن؛ بىرنەشە بۇىن ورمان الاڭى جۇمىسشىلارىنىڭ سايحانبانى ساری قۇمدى جاپان دالادان جالپاق ورمانعا اينالدىرۋىنان مىڭداعان ەرجۇرەك ارماڭشىل جاندارداڭ نانحاي تەڭىزىنىڭ جاعالاۋىندا "شەڭبەردى" كۇن سايىن جاڭارىپ، اي سايىن تۇلەگەن حالقارالىق ۇلكەن قالاعا اينالدىرىنا دەيىن...

ٴار رەتكى قىزمەت تەكسەرۋ، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۋلەردە، ٴار رەتكى ماڭىزدى سوزدەرىندە، باس شۇجي شي جينپيڭ بۇكىل پارتيانى پارتيانىڭ سىياتىن، نەگىزگى ماقساتىن تەرەڭ تانىپ، باستان ـ ايىاق حالقتى كوڭىل تورىنە قويۋعا، حالقتىڭ تاماشا تۇرمىسقا تالپىنىسىن كۇرەس نىساناسى ەتۋگە ۇزدىكسىز تاربيەلەدى، جەتەكتەدى.

سان مىڭ شاقىرىم جول باسىپ دا، اۋەلگى ماقساتتى ەستەن شىعارمادى. تاريحتى ۇيرەنۋ ارقىلى ۇمتىلا ىستەۋدە حالقتى باقىتقا كەنەلتۇدى ەڭ ۇلكەن ناتيجە ەتتى.

پارتيانىڭ 18 ـ قۇرىلتايى جابىلىپ كوپ وتپەي، باس شۇجي شي جينپيڭ حىبەيدىڭ فۇيپيڭ اۋدانىنا كەلىپ قينشىلعى بار بۇقاراعا امانداسىپ، حال سۇرادى.

بايىرعى رايوندىق كەيىپ اۋىلداستارىنىڭ تۇرمىستا ٴالى دە تارشىلىق كورىپ وتىرعانىن كورىپ، باس شۇجي شي جينپيڭ تەرەڭ ويعا باتتى. "ٴبىز، ٴسوز جوق، اقىل ـ شارا تاۋىپ، كوپ بولىپ كۇش سالىپ، تەز ارادا اۋىلداستاردى جاقسى تۇرمىسقا كەنەلتۇىمىز كەرەك". ٴبىر اۋىز قاراپايىم ٴسوز، ۇلتتى گۇلدەندىرۋ جولىندا مىڭتاپ ىلگەرىلەتۋگە ٴتيىستى ٴىرى ٴىستى ايقىن كورسەتتى.

تايحاڭشان تاۋنان يمىڭشان تاۋىنا دەيىن، لیۋپانشان تاۋنان دابيەشان تاۋىنا دەيىن... مەيلى تاۋ قانشا بيىك، جول قانشا الىس بولسا دا، باس شۇجي شارشاپ ـ شالدىققاننا قاراماستان شاپقىلادى. توڭكەرىستىڭ بايىرعى رايوندى كەدەيلىكتەن ارىلتىپ، اۋقاتتاندىرۋ قاشاندا ونىڭ كوڭىلىندەگى ەڭ ۇلكەن ۇايىمى ەدى.

قازىر بايىرعى رايون اۋىل ـ قىستاقتارىندا ٴىرى كەدەي حالقتى تەز ارادا كەدەيلىكتەن ارىلتۋ ۇادەسى ۇاعىندا جۇزەگە اسىپ، 100 ميللىيونعا جۋىق كەدەي حالىق كەدەيلىك قالپاعىن الىپ تاستاپ، جۇڭحۋا ۇلتىن نەشە مىڭ جىل بويى مازالاپ كەلگەن مۇلدە كەدەيلىك ماسەلەسى تاريحي سىپاتتى شەشىم تاپتى.

باسپ وتكەن جولىمىزعا مۇقيات قايىرىلا قاراۋىمىز، باسپ وتكەن جولىمىزدى ۇمىتپاۋىمىز، الداعى جولدى ۇزدىكسىز ويداعىداي ٴجۇرۋىمىز كەرەك. باس شۇجي شي جينپيڭ 2021 ـ جىلعى كوكتەم مەرەكەسىن توپتىق قۇتتىقتاۋ ماجلىسىندە ايتقانداي: پارتيامىز باستان ـ ايىاق ٴداۋىر اعىمىنىڭ ەڭ الدىڭعى لەگىندە تۇرسا، قامال الۋدىڭ، قيىندىقتى ەڭسەرۋدىڭ ەڭ الدىڭعى شەبىندە تۇرسا، ەڭ كەڭ حالىق بۇقارالارىنىڭ اراسىندا تۇرسا بولعانى، ماڭگى جەڭىمپاز ورىندا تۇراتىندىعى ٴشۇباسىز!

(شىنحۋا اگەنتىگىنىڭ 3 ـ ايدىڭ 26 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

نەگىزگى ەمدەۋ ٴادىل، قولجەتىمدى بولدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەمحانا نۇرماماەتكە ارحيۋ تۇرعىزادى، اي سايىن وتباسى شيپاگەرى اۋرۋ جاعدايىن ۇعىسا بارادى، "مەن دە قازىر قىستاق شيپاگەرىنە ىلەسىپ جوعارى قان قىسىمدى مەڭگەرۋدى ۇيرەنە باستادىم"، ـ دەيدى ول.

جالپى حالقتىق سالاماتتىق دەنساۋلىق تەكسەرۋىمەن ۇشتاستىرىلىپ، سالاماتتىق ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدىڭ وتكەلىن الدىعا جىلجىتۋ ىلگەرىلەتىلدى؛ ٴوڭىر بىشىندەگى اۋىل ـ قىستاق نوپوسىنداعى ناۋقاستار اۋرۋحاناعا جاتسا "الدىمەن دياگنوز قويۋ ـ ەمدەۋ، ارتىنان اقشاسىن تولەۋ"، "ٴبىر بەكەتتىك" ەسەپ جابۋ قىزمەت كورسەتۋ اتقارىلدى؛ سالماقتى اۋرۋدى، سوزىلمالى اۋرۋدى تۇرگە ٴبولىپ قۇتقاردى، ەمدەدى؛ ساپالى ەمدەۋ بايلىعى نەگىزگى ساتىعا ٴتۇسىرىلدى...

بۇل كۇندەرى رايونمىز نەگىزگى ەمدەۋدە قامتاماسىزدىق بولۋىن جاپپاي جۇزەگە اسىرىپ، "اۋرۋ كورسەتۋ قيىن بولۋ"، "اۋرۋ كورسەتۋ قىمبات بولۋ" ماسەلەسىن ٴونىمدى شەشپ، اقاۋسىز تۇرمىس ۇستانىمى وسناۋ بايتاق دالادا تامىر تارتىپ، بۇرشىك جارا باستادى.

"قورشاعان ورتاسى ناشار"، "ورەسى تومەن" بولۋعا قوش ايتتى

"بۇرىن تۇڭعىشتاعى اۋدانعا بارىپ اۋرۋ كورسەتىنبىز، قازىر مامانداردىڭ ٴوزى قالاشىق ەمحاناسىندا جۇمىس ىستەيتىن بولدى". باي اۋدانى سايرام قالاشعى ەمحاناسىنىڭ وزگەرىسى ٴسوز بولعاندا، سايرام قالاشعى سايرام قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ٴشاھيزادام قادىر ەرىكسىز القاي جونەلدى، "ورتاسى جاقسارىدى، شيپاگەرلەردىڭ ورەسى جوعارىلادى، كوپتەگەن تەكسەرۋلەردى ىستەي الاتىن بولدى، وپەراتسيا دا قولدارىنان كەلەدى".

نازاردى ەمدەۋ رەفورماسىنا شوعىرلاندىرىپ، نەگىزگى ساتىداعى بۇقارانىڭ اۋرۋ كورسەتۋ قيىن بولۋ ماسەلەسى شەشىلدى. 2019 ـ جىلدان بەرى رايونمىز تىعىز بايلانىسقان اۋدان كولەمىندەگى ەمدەۋ بىرىككەن تۇلعاسى رەفورماسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، "اۋدان قۇاتتى، اۋىل جاندى، قىستاق تۇراقتى، جوعارى ـ تومەن بايلانىسقان، ينفورماتسيالار تۇتاسقان" ەمدەۋ مەن ساقتانۋ ۇشتاستىرىلعان قىزمەت كورسەتۋ جاڭا ۇلگىسى قايتادان تۇلعالاندى.

باي اۋدانى ەمدەۋ بىرىككەن تۇلعاسى باستاماشىلىعىنداعى اۋدان دارەجەلى شيپاحانالاردىڭ "شيپاحانا بولمەدەرى ەمحانالاردى كوتەرەمگە الۋ" ٴتۇزىمىن ورناتىپ، ىشكى اۋرۋلار ٴبولىمى، سىرتقى اۋرۋلار ٴبولىمى، ايەلدەر اۋرۋلارى ٴبولىمى، بالالار اۋرۋلارى ٴبولىمى، مەدەنيتسينالىق تەحنيكا ٴبولىمى، سارايتاۋ ٴبولىمى سياقتى بولىمدەر دالمە ـ ٴدال كومەكتەسىپ ـ سۇيەمەلدەپ، اۋدان دارەجەلى شيپاحانانىڭ بولمەدەرى ورتا دارەجەلدەن جوعارى كاسىپتىك اتاعى بار ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرىن اۋىل ـ قالاشىق ەمحانالارىندا قىزمەت ىستەۋ نەمەسە كەزەكپەن ىستەۋ، تولىق كۇندىك اۋرۋ كورۋ، ارالاپ جەتەكشىلىك ەتۋ، سول جەردىڭ وزىندە باۋلۋ سياقتىلارعا تاڭداپ جىبەرۋ ارقىلى اۋدان دارەجەلى ەمدەۋ قۇرىلمدارىنىڭ "تەحنيكانى جەتكىزۋىن"، نەگىزگى ساتى ەمدەۋ قۇرىلمدارىنىڭ قابىلەتىنىڭ جوعارىلاۋىن جۇزەگە اسىرىپ، نەگىزگى ساتى بۇقاراسىنىڭ اۋرۋ كورسەتۋ اۋىرتپالىعىن جەڭىلدەتتى.

"13 ـ بەسجىلدىق" مەزگىلىندە تىعىز بايلانىسقان ەمدەۋ بىرىككەن تۇلعاسى رەفورماسىن ىلگەرىلەتۋ، اۋىل ـ قىستاق ەكى دارەجەلى ەمدەۋ قۇرىلمدارىن ولشەمەندىرۋ قۇرىلىسىمەن جاپپاي قامتۋدى جۇزەگە اسىرۋمەن بىرگە، رايونمىز جالپى حالقتىق سالاماتتىقتى ينفورماتسيالاندىرۋ قۇرىلىسىن ونان ارى جەدەلدەتىپ، تۇتاس شينجياڭ كولەمىندەگى نەگىزگى ەمدەۋ ينفورماتسياسى جۇيەسىنىڭ ۇلاسۋىن، تۇتاسۋىن جۇزەگە اسىردى. قاشقىتان ەمدەۋدى نەگىز ەتكەن قاشقىتان ەلەكتروكاردیوگرامالىق دياگنوز قويۋ، قاشقىتان كەسكىندىك دياگنوز قويۋ، قاشقىتان ناۋقاس جاعدايىنا دياگنوز قويۋ نەگىزگى ساتىداعى شيپاگەرلەردىڭ دياگنوز قويۋ ـ ەمدەۋ سەنىمىن ارتتىرۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

كوكتوعاي اۋداندىق حالىق شيپاحاناسى دۇرە قالاشعى ەمحاناسى اۋدان قالاشعىنان 180 نەشە كيلومەتر جەردە، اۋدان قالاشعىنان ەڭ الىس اۋىل ـ قالاشق ەمحاناسى سانالادى. "بۇرىن ەمحانامىزدىڭ شارت ـ جاعدايى ناشار ەدى. ەگىنشى ـ مالشىلار مۇندا كەلىپ اۋرۋ كورسەتۋدى قالامايتىن. وسى بىرنەشە جىلداعى زور كۇشپەن قۇرۋ ارقىلى ٴبىز كوپتەگەن وزدىق تەكسەرۋ جابدىقتارىن ەنگىزدىك". وسى ەمحانانىڭ باستىعى جازەن نۇرباي بىلاي دەيدى: ٴداپ باسپ انقتاي المايعان اۋرۋلارعا كەزىككەندە، ەمدەيتسينالىق تەحنيك ٴارقاندای ۇاقىتتا تەكسەرۋ ناتيجەسىن كوكتوعاي اۋدانىنىڭ ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ ينفورماتسيالاندىرۋ تۇعىرىنا شعارا الادى، جوعارى دارەجەلى شيپاحانانىڭ مامانداری تاپسىرىپ العاننان كەيىن، دياگنوز قويۋ ناتيجەسى مەن ەمدەۋ جوباسى جونىندە دەرەۋ جاۋاپ قايتارادى، بۇل اۋىل ـ قالاشق ەمحانالارىنىڭ قىزمەت كورسەتۋ ورەسى مەن ونىمدىلگىن بارىنشا جوعارىلاتتى.

العاشقى دياگنوزدى نەگىزگى ساتىدا قابىلدايتىن ناۋقاستاردىڭ بارعان سايىن كوبەيۋىنە ىلەسە، دۇرە قالاشعى ەمحاناسىنىڭ ونىمدىلگى اجەپتاۋىر جوعارىلادى. قىزمەت ونىمدىلگىن باعالاۋ اتقارىلعاندا كەيىن ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرىنىڭ ارىنى دا ارتا ٴتۇستى. "ٴبىز وسى بايلىقتاردان ٴونىمدى پايدالانىپ، قىزمەت وتەۋ ورەسىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، اناعۇرلىم كوپ ناۋقاستارعا ويداعىداي قىزمەت وتەيمىز"، ـ دەدى جازەن.

"حالقتىق ساقتانۋ + تەحنيكالىق ساقتانۋ" شارباعى بەرىك توقىلدى

3 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى شينجياڭ مەدەيتسينا داشۋەسىنە قاراستى 1 ـ شيپاحانانىڭ قىزۋ امبولاتوريا ىسىندا "ٴۇش اۋماق، ەكى وتكەل" باسقارۋدى ۇزدىكسىز اتقارىلىپ، ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرى ەكى دارەجە بويىنشا ساقتانىپ ـ قورعانىپ، "ٴبىر ناۋقاس، ٴبىر شيپاگەر، ٴبىر ٴبولىم" بويىنشا تۇرگە ايرىلىپ، دياگنوز قويۋ قابىلدانادى. ۇلگى الۋ، زارارسىزداندىرۋ، ۇگىت ـ تاربيە جۇرگىزىلدى...

رايونمىز ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ شارالارىن ۇدايلاندىرۋدى ناقتى، ەگجەي ـ تەگجەيلى تياناقتاندىرىپ، قىزۋ امبولاتوريا ىسىنىڭ ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدەگى قاراۋلدىق رولىن ساۋلەلەندىرىپ، قىزۋى ورلەپ ەمدەلگەندەرگە ٴبىر ـ بىرلەي تەكسەرۋ ورىستەتتى. تۇتاس رايون قىزۋى ورلەگەندەردى قالدىرىپ باقىلاۋ ارناۋلى شيپاحانا ىسىنان 112 ىسىن، قىزۋ امبولاتوريا ىسىنان 193 ىن بەلگىلەپ، حىسۋان تەكسەرۋدە بولمەدى ناۋقاستاردى دەر كەزىندە بايقاۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

ناۋقاستاردىڭ كوپ تۇرلىلەنگەن ەمدەلۋ قاجەتىن ۇزدىكسىز قاناعاتتاندىرىپ، بەتپە ـ بەت كەزدەسۋ مەن ادامداردىڭ توپتاسۋىنان تۇىلاتىن ايقاسپالى جۇعىمدالۋدان ٴونىمدى ساقتانۋ ٴۇشىن ٴارقايسى ۇلكەن شيپاحانالار ەمدەلۋ ٴتارتىبىن ۇزدىكسىز ساپالاندىرىپ، ناۋقاستاردىڭ حاۋىپسىز، ٴتارتىپتى ەمدەلۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

ٴتىلشى شينجياڭ مەدەيتسينا داشۋەسىنە قاراستى 1 ـ شيپاحانانىڭ ۇيچات الۋەمەتتىك تۇعىرىنان "جەلدە سۇراستىرۋ" باعاناسىندا جۇرەك، مي قان تامىر اۋرۋلارى، جوعارى قان قىسىمى، شىكى سەكراتسيا، بۇيرەك اۋرۋلارى، جۇڭي شيپاگەرلىك سياقتى 30 نەشە اعا ٴبولىمنىڭ شيپاگەر، تەتە اعا شيپاگەرلەردىڭ تىزىلىپ تۇرعاندىعىن، ٴارقايسىنىڭ كاسىپكە جەتىك سالاسى ەگجەي ـ تەگجەيلى كورسەتىلگەندىگىن، شۇعىل اۋرۋ ەمەس، قىين، قاتەرلى، سالماقتى اۋرۋ ەمەس ناۋقاستاردىڭ قاندای سۇراۋى بولسادا قاتىستى سالاداعى ارناۋلى ٴبولىم شيپاگەرلەرىنەن كەڭەس سۇراۋىنا بولاتىندىعىن كوردى.

"بۇلتىنىق دياگنوز قويۋ ـ ەمدەۋ"، "بۇلتىنىق قايتا كورىنۋ"، "بۇلتىنىق رەتسەپ"، "بۇلتىنىق ٴدارى دايىندالۋ"، "بۇلتىنىق كۇتىمدەۋ"... ٴارقايسى ۇلكەن شيپاحانالار ناۋقاستاردىڭ قالىپتى اۋرۋ كورسەتۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋمەن بىرگە، شيپاگەرگە كورىنۋ سەزىنىسىن ۇزدىكسىز جاقسارتتى.

"14 ـ بەسجىلدىق" باستالعان جىلى رايونىمىز اۋرۋدىڭ الدىن الۋ، تىزگىندەۋ جۇيەسىنە رەفورما جاساپ، اقاۋسىزداندىرىپ، ەمدەۋ مەن ساقتانۋدى سايكەستىرۋ مەحانيزمىندە جاڭالىق اشىپ، بىرلەسپ ساقتانۋ، بىرلەسپ تىزگىندەۋ مەحانيزمى مەن ەلەۋلى ىندەتتەن قۇتقارۋ ـ ەمدەۋ مەحانيزمىن اقاۋسىزداندىرىپ، وتانشىلدىق تازالىق ناۋقانىن ىشكەرىلەي ورىستەتىپ، ەلەۋلى اۋرۋلاردان قاينارىنان ساقتانادى جانە تىزگىندەيدى؛ ەمدەۋ، ٴدارى ـ دارمەك، دەنساۋلىق ساقتاۋ ٴتۇزىلىسى رەفورماسىن ىشكەرىلەي تەرەڭدەتىپ، ۇكىمەتتىك شيپاحانالاردىڭ جوعارى ساپالى داۋىن ىلگەرىلەتىپ، ساقتانۋ مەن ەمدەۋدى ۇشتاسترعان قىزمەت وتەۋ جاڭا ۇلگىسىنە نزدەنىس جاساپ، نەگىزگى الەۋمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەت وتەۋى نىسانىن ارناعا ٴتۇسىرىپ جانە ناقتىلاندىرىپ، بۇقاراعا جان ـ جاقتىلى، جالپى پەريودتى، ساپالى دا جوعارى ٴونىمدى سالاماتتىق قىزمەت وتەۋىن ازىرلەيدى.

تاريخ بولاشاقتى نۇرلاندىرسۇن

(باسى 1 ـ بەتتە)

«اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ اۋدان دارەجەلى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنىڭ سانىن جانە تۇراقتى كوميتەت قۇرامىنداعىلاردىڭ سانىن بەلگىلەۋ جونىندەگى قارارىدى» داۋىسقا سالىپ ماقۇلدادى، «اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ‹سانجى حۇيزۇ اۋتونوميالى وبلىسىنىڭ تۇتاس وڭىرلىك ساياحاتىن جەبەۋ ەرەجەسىن› بەكىتۋ جونىندەگى قارارىدى»، «اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ‹بايىنعولين موڭعۇل اۋتونوميالى وبلىسىنىڭ شىلان كاسىپ سالاسىن جەبەۋ ەرەجەسىن› بەكىتۋ جونىندەگى قارارىدى»، «اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ‹ٴۇرىمجى قالاسىنىڭ حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنىڭ كەڭەستىك جوباسىن ٴبىر جاقتى ەتۋ ٴادىسىن› بەكىتۋ جونىندەگى قارارىدى»، «اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ‹ٴۇرىمجى قالاسىنىڭ حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنىڭ ۇسىنىس، سىن ـ پىكىرلەرىن ٴبىتىرۋ ەرەجەسىن› بەكىتۋ جونىندەگى قارارىدى» داۋىسقا سالىپ ماقۇلدادى؛ اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ اۋتونوميالى رايونىنىڭ 2021 ـ جىلعى ٴوز دارەجەسىندەگى ەمجە ەسەپتى رەتتەۋ جوباسى جونىندەگى قاۋلىنى داۋىسقا ماقۇلدادى، كادرلاردى مىنەدەتكە تاعايىندادى، مىندەتىنەن قالدىرۋ ىستەرىن داۋىسقا سالىپ ماقۇلدادى.

ماجلىستە جاڭادان تاعايىندالعان اۋتونوميالى رايونىنىڭ مەملەكەت قىزمەتكەرلەرىنە تاعايىندالۋ كۋالىگى تاراتىلدى ٴارى نەگىزگى زاڭ الدىندا سەرت بەرۋ سالتى وتكىزىلدى.

ٴماجلىس مىنالاردى باسا دارىپتەدى: باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ مەملەكەتتىك ەكى ٴماجلىس كەزىندە سويلەگەن ماڭىزدى سوزدەرىنىڭ رۋحىن جانە مەملەكەتتىك ەكى ٴماجلىستىڭ رۋحىن ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، ۇيرەنۋ جەتىسىگىن قوعام ورىنقتىلىعى مەن بايلاندى تىنىشتىقتى ىلگەرىلەتۋدىڭ قۇاتتى قوزعاۋشى كۇشىنە جانە ٴىس جۇزىندەگى ارەكەتىنە شىنايى تۇردە اينالدىرۋ كەرەك. اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ ٴتۇينىدى قىزمەتتەرىمەن تىعىز بايلانىستىرىپ، حالىق قۇرىلتايىنىڭ فۇنكتسيالىق رولىن شىنايى ساۋلەلەندىرىپ، شىنايى، ناقتى ىستەيتىن ستيلدى زور كۇشپەن اسقاقتاتىپ، "14 ـ بەسجىلدىقتا" جاقسى باستاما اشۋعا، جاقسى قادام تاستاۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، پارتيا قۇرىلعاندىعىنىڭ 100 جىلدىعىن ۇزدىك ناتيجەلەرمەن قۇتتىقتاۋ كەرەك.

اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىلەرى لي شۇەجۇن، دۇڭ شينگۇاڭ، باداي، سو يۋە، لي نيڭپيڭ، زۇمىرات وبۇل، توحتى ياقۇپ، مۇقيات جارمۇقامەت، باس حاتشى ٴمۇتالىپ روزى ماجلىسكە قاتىناستى.

اۋتونوميالى رايوننىڭ ورىنباسار ٴتوراعاسى ماڭلىك سەيت، اۋتونوميالى رايوندىق باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتىنىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى، اۋتونوميالى رايوندىق جوعارى حالىق سوتى مەكەمەسىنىڭ باستىعى باھارگۇل سامەت، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق پروكۋراتۋراسىنىڭ باس پروكۋرورى لي يۇڭجۇن، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ورىنباسار باس حاتشىلارى، ٴارقايسى ارناۋلى كوميتەتتەردىڭ، تۇراقتى كوميتەتتىڭ قىزمەت تاراۋلارىنىڭ جاۋاپتىلارى، ٴارقايسى ايماقتىق، وبلىستىق، قالالىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتتەرىنىڭ جاۋاپتىلارى، مەملەكەتتىك جانە اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ٴىشىنارا ۋاكىلدەرى، سوندای ـ اق قاتىستى تاراۋلاردىڭ جاۋاپتىلارى قاتارلىلار ماجلىسكە سىرتتاي قاتىناستى.

3 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ 121 ـ رەتكى مەڭگەرۋشىلەر ٴماجلىسى تۇراقتى كوميتەت ٴماجلىسىنىڭ ٴتۇرلى كەڭەستىك تاقىرىپتاردى قاراۋ جاعدايى جونىندەگى مالىمەتىن تىڭداپ، تۇراقتى كوميتەت جالپى ٴماجلىسىنىڭ داۋىسقا سالۋىنا تاپسىراتىن كەڭەستىك جوبالاردى ۇيعاردى.